

LBRIS

We know
books

Karin Fossum

Cea care șoptește

traducere din limba norvegiană
de Iulia Dromereschi

CRIME SCENE PRESS
2023

Capitolul 1

Nu era frumoasă și, bineînțeles, știa prea bine asta. Se mișca în felul femeilor timide, pășind cu atenție pe podea, de parcă și-ar fi cerut scuze pentru fiecare pas. Nu dorea să-și impună prezența, nu spera să facă impresie, să fie crezută sau măcar să fie luată în serios. Vreme de mai bine de patruzeci de ani, oglinda îi aruncase în față această absență a frumuseții, iar ea își plecase capul și îi acceptase verdictul. Dacă vântul ar fi purtat o scânteie spre ea, cu siguranță ar fi luat foc: părul îi era uscat ca paiele și pielea îi era palidă ca hârtia. Purta o haină de nailon verde, cu buzunare adânci, în care nu se afla nimic, de parcă și le-ar fi scotocit și golit în prealabil. Pe buzunarul de la piept se vedea o emblemă roșu cu verde, cuvântul „Europris” brodat cu litere mari. Pe gât avea o cicatrice urâtă, lăsată de o rană care nu se vindecase bine. Femeia, roșcată și pistruiată, era subponderală și probabil anemică. Și totuși, în ciuda tenului de o paloare nefirească, sângele îi gonia prin vine, mai ales acum, stând în fața lui, cu mâinile ascunse în buzunarele inspectate minuțios, trebuind să dea explicații. Aștepta permisiunea să se așeze, căci nu îndrăznea să ia loc din proprie inițiativă. Sejer interogase mulți oameni de-a lungul anilor, însă pe nimeni ca ea.

Își trase scaunul cu băgare de seamă, ca să nu zgârie podeaua, căci zgomotul ar fi putut deranja pe cineva. Nu mai avusese niciodată de-a face cu un procuror și nu voia să-l provoace sau irite în vreun fel, să-l înfurie. Apoi zări câinele inspectorului, aflat lângă geam, abia când acesta se ridică și se apropie, lipăind pe podea. Câinele se numea Frank Robert și era un Shar-Pei mic și

durduh, o grămadă îmblănită de cute și pliuri fermecătoare. La fel ca ea, părea înveșmântat într-o haină mult prea mare. Câinele se ridică pe labele dinapoi și își puse capul în poala ei. Ochii lui, abia vizibili dintre cute, îi captivară atenția și, vreme de câteva clipe, uită de gravitatea situației. În ochii palizi i se ivi o licărire de bucurie. Avea irișii apoși și niște sprâncene subțiri ca mustățile de pisică. Nu se așteptase să găsească aici un câine. Cu siguranță, nu unul care să se apropie de ea fără ezitare. Nu era obișnuită ca prezența ei să genereze astfel de sentimente, nici la oameni, nici la animale. Frank se ridică pe labele din spate și începu să se frece de haina verde de la Europris, cerșind atenție. Când ea încetă să îi mai mângâie, își așază o labă în poala ei, sperând la mai mult.

– Culcat, Frank, rosti Sejer.

Câinele se îndepărtă spre păturica lui. O frământă cu labele până o transformă într-un culcuș. Kilogramele în plus îl înceteneau, iar fiecare comandă venită de la stăpân trebuia interpretată și evaluată cu atenție înainte de a fi pusă în aplicare, așa că totul dura mai mult. În plus, Frank era un câine bătrâior. Văzul, auzul și motricitatea îi erau mult reduse.

– Hai să lăsăm la o parte formalitățile, propuse inspectorul. Mă cheamă Konrad.

Îi întinse mâna.

– Ragna, șopti ea. Ragna Riegel.

– Riegel, la fel ca ciocolata, zâmbi Sejer. Îmi plăcea la nebunie ciocolata Riegel când eram mic, iar un baton costa doar 30 de øre. Oricine își permitea să cumpere Riegel.

De îndată ce rosti aceste cuvinte, Sejer își dădu seama că femeia le-ar fi putut interpreta greșit, dar ea zâmbi auzindu-l. Gheața fusese spartă.

Mâna ei subțire și albă zăbovi într-a lui câteva clipe. El îi remarcă lipsa de vlagă. Pielea îi era caldă și uscată. Nu percepu niciun semn de agitație, chiar dacă ea își plecă pe dată privirea.

Strângerea de mână era primul pas spre ceea ce, inevitabil, aveau de discutat, de explicat și de înțeles.

Ea îl privi pe furis. Imaginea lui îi evocă un buștean eșuat pe malul unui râu, o bucată de lemn vechi, îmbibat de apă, greu și solid. Era înalt și cărunt, mult mai în vârstă decât ea. Purta o cămașă simplă, cu o cravată bleumarin. Pe cravată era brodată o cireașă cu două frunzulițe verzi. Cu siguranță micul detaliu nu fusese cusut în fabrică, se gândi Ragna. Cineva, probabil o femeie, brodase manual, cu ac și ață, acel fruct simbolizând iubirea.

– Încerci să-mi câștigi încrederea, șopti ea. N-ai să te grăbești să-mi spui de ce sunt aici. Mă vei încălzi încet, până când am să pocnesc precum boabele de porumb în oală, și-am să mă întorc pe dos.

– Încrederea ar fi un lucru bun, spuse Sejer. Asta îți dorești?

Ragna nu-și făcea iluzii deșarte. Poliția dorea să obțină o mărturisire. De îndată ce aveau să o dobândească, o puteau acuza, cazul avea să ajungă la tribunal, iar polițiștii aveau să fie liberi să se concentreze asupra următoarei anchete.

– Da, șopti ea. Încrederea ar fi un lucru bun.

El știa că femeia nu avea voce. Și-o pierduse cu ani în urmă în urma unei operații la gât. Ar fi trebuit să fie o intervenție de rutină, dar apăruseră complicații grave și îi afectase permanent corzile vocale. Nici rana nu se vindecase așa cum ar fi trebuit; rămăsese cu o cicatrice zimțată, roșie, foarte vizibilă. Probabil obișnuia să o ascundă cu eșarfe sau pulovere pe gât. Acum însă nu se obosisese să o facă. Gâtul ei dezgolit și stigmatizat făcea parte din explicația ei. Deși ea nu reușea decât să șoptească, el nu avea nicio problemă să o înțeleagă. Ragna se exprima mult mai bine decât alții. Își folosea mușchii faciali și articula corect cuvintele, cu ajutorul limbii și buzelor. Sejer se adaptase repede la situație, punându-și la treabă simțurile: îi citea pe buze și îi urmărea atent mimica. De fapt, așa proceda ori de câte ori trebuia să interogheze pe cineva. În ciuda

vârstei, discuțiile cu o persoană care avea de spus o poveste despre teamă și furie, despre un adversar periculos, despre legitima apărare, despre un accident teribil sau o ură mocnită încă îl entuziasmau. În minte i se ivi o amintire din copilărie, din vremea când se luau la trântă pe terenul de joacă, iar apoi se pârau oricărui profesor care venea să-i certe: „El a început!”

– Ragna, rosti el pe un ton serios, ai fost reținută pentru patruzeci și opt de ore. E posibil ca această situație să se prelungească încă patru săptămâni, într-o primă instanță, apoi alte patru și așa mai departe. Ai să rezisti?

– Desigur, șopti ea.

– Dacă ai nevoie de ceva, poți să-i chemi pe gardieni? Chiar dacă e posibil să-ți fie refuzată solicitarea?

– Nu am nevoie de nimic. Primesc apă și mâncare. Am plapuma mea. Așa, ca Frank.

Arătă din cap spre câine.

– De fapt, cred că el primește mai mult decât ar avea nevoie, adăugă ea, făcând aluzie la kilogramele în plus.

Își însoți îndrăzneala cu un zâmbet binevoitor, probabil în replică la observația lui despre ciocolată.

– Știu că nu ai familie, spuse Sejer. Sau greșesc?

– Am un fiu, îi răspunse Ragna imediat. E la Berlin. Dar nu vine niciodată acasă. Nici el nu are familie. Conduce un hotel. Obişnuiește să-mi trimită o felicitare de Crăciun și alta de ziua mea. Aveam doar 17 ani când s-a născut.

– Cum se numește?

– Rikard Josef.

– Și tatăl lui?

Ea clătină din cap.

– De ce nu vine pe-acasă fiul tău?

Ea ridică din umeri și își întoarce privirea. Sejer lăasă deoparte subiectul fiului absent, ca pe un bagaj de care nu avea nevoie deocamdată.

Între timp, Sejer își studia interlocutoarea silențioasă. Ședea pe scaun, țeapănă, fără să se clinească. Părea pregătită pentru interogatoriu și era, în mod limpede, plină de respect față de autoritatea pe care o reprezenta el. Sejer știa însă că, în timp, după câteva ore sau zile, avea să înceapă să cedeze, încetul cu încetul. Avea să-și piardă rigiditatea, să se miște, să-și folosească mâinile, să se foiască, să se aplece sau să se dea înapoi. Văzuse asta și în alte ocazii. Cunoscuse însă și destui indivizi agresivi și zgomotoși. Aceia tindeau să se aplece peste masă, să dea cu pumnul în ea ca să-și sublinieze cuvintele, sau mișcau scaunul ca să facă mult zgomot. Unii călcau apăsat prin încăpere, înjurau, blestemau, urlau cuvintele pe care le auzise cândva atât de frecvent pe terenul de joacă: „El a început!”

Ragna nu ar fi putut ridica vocea. Era conștientă de acest lucru și, prin urmare, era calmă, stoică, la locul ei. Într-un fel, această neputință o ținea prizonieră. E greu să te aperi când nu poți urla. Locul ei nu era aici, se gândi el. Femeia asta deținea controlul deplin asupra propriei vieți. O casă veche pe Kirkelina, moștenită de la părinții ei. O slujbă și colegi buni. Nu câștiga mult, era adevărat, dar locuia singură și nu avea datorii la bancă. Nu părea să aibă obiceiuri costisitoare și cu siguranță nu era genul care să bea sau să se drogheze. Cu toate acestea, ajunsese aici, în fața lui.

– Ai vreo înregistrare de când aveai voce? întrebă el.

Surprinsă, femeia își căscă ochii albaștri, apoși. Nimeni nu o mai întrebuse așa ceva. Nimeni. Se gândi că așa se simțea, probabil, o femeie atunci când vorbea despre un copil care-i murise. Cu siguranță că, pe tot parcursul vieții, n-ar fi refuzat să vorbească despre copilul ei mort cuiva care nu se temea să-i redeștepte durerea.

– De ce mă întrebi? șopti ea, vădit fericită, îmbujorându-se.

– Eram curios, răspunse Sejer. Dacă ai vreo înregistrare, mi-ar plăcea să o ascult. Încercam să-mi imaginez cum ai vorbi, dacă ai putea.

– Nu am înregistrări, spuse Ragna. Dar toată lumea mi-a spus că aveam o voce de copilă. Când vorbeam la telefon cu persoane străine – cu un agent de vânzări, de exemplu – și mă prezentam, aveam mereu parte de aceeași replică: e vreun adult acolo? Mi se părea tare amuzant de fiecare dată. Până la urmă a devenit un fel de joc. Oamenii se simțeau stânjeniți atunci când le spuneam că am aproape 40 de ani și că sunt singură și că părinții mei nu mai trăiesc.

– E amuzant, într-adevăr, comentă Sejer. Dar acum, când poți doar șopti? Crezi că oamenii se mai simt stânjeniți când te sună?

– Nu răspund la telefon decât atunci când recunosc numărul de pe ecran. Dacă e ceva important, o să insiste. Dacă primesc un SMS, răspund. Sau un e-mail. Dar nu primesc multe. Mai mult reclame.

– Dar dacă sună cineva la ușă? Răspunzi?

– Ceva ca un curent electric se produse între ei, dat fiind tot ce se întâmplase.

– De obicei, da, șopti ea și își plecă privirea. Am devenit expertă în a da din cap și a zâmbi, mă pricep să clatin din cap sau să folosesc mâinile. Dacă nu e important, închid repede ușa. Nicio dată nu e important. Toți încearcă să-mi vândă ceva. Dar, dacă e un copil care strânge bani, sau ceva de genul ăsta, mă duc să caut niște mărunțiș și apoi îl trimit de-acolo, cu un gest din mână. Pot folosi multe gesturi. Prietenoase, iritate... Pot să flutur din mâini și alung oamenii ca pe niște insecte. Sau să ridic palmele, ca să-i opresc.

Ridică mâna în scop demonstrativ.

– Cum te descurci dacă trebuie să ieși?

- Nu prea grozav, recunosc eu ea. Probabil îți dai seama cum e. Nu prea ies pe străzi fiindcă traficul e foarte zgomotos. În aproape toate magazinele e muzică. Doar sunetul produs de o scară rulantă sau de un lift e suficient. Dacă mă întâlnesc cu o persoană și ar vrea să stăm de vorbă, sunt inutilă. Poate îmi cere ceva indicații, dar știu că nu vor putea să mă audă. Cum nu vreau să par dificilă sau să creadă că nu vreau să-i ajut, sau poate chiar să mă creadă arogantă, tind să evit cât pot asemenea situații. Dar trebuie să ies. Trebuie să-mi cumpăr de mâncare și să fac alte drumuri. Evident, vecinii mei știu despre mine. Încerc să fac mereu cumpărăturile în aceleași locuri.

- Și colegii tăi de la muncă? De la Europris?

- Ei n-au dificultăți să mă audă. S-au obișnuit, au învățat tactica. Dar trebuie să stăm față în față. Te vei obișnui și tu, șopti ea. Văd că faci eforturi. Știu că e dificil. Nu-mi place să mă bag în seamă decât dacă-s nevoită.

- Dar vin mulți clienți în magazin, zise Sejer.

- Încerc să rezolv problemele pe rând, șopti ea. Încuviințez din cap, zâmbesc și arăt cu degetul.

Ragna lăsă iar capul în jos. Era un semn că mingea era din nou în terenul lui. Se întrebă dacă ea ajunsese să audă foarte bine, așa cum se întâmplă ca persoanele cu deficiențe de auz să vorbească adesea clar și răspicat. Nu-i ceru însă precizări. Era încă uimit că ea se afla acolo, că ajunsese în situația aceea, când avea constituția unei trestii și abia o auzeai când șoptea. Nu îi vedea mâinile, fiindcă și le ascunsese în poală. Se întrebă cât putea ridica, cât de repede putea să alerge, cât de tare putea lovi. În anumite situații, oamenii se folosesc de orice au la îndemână ca armă. Își dădu seama că acolo, în încăperea aceea, așa cum stăteau doar ei, față în față, se crease situația propice pentru dezvăluirea adevărului. Nu era un spațiu potrivit pentru minciuni. Cum spunea draga lui mamă, înainte ca un vas de sânge din creier să i se spargă ca un

cauciuc de bicicletă și să-i răpească viața? Atâtea amintiri pierdute – lucruri care se întâmplaseră deja, dar și toate cele care nu aveau să se mai poată întâmpla.

„Absolut oricine, măcar o dată în viață, ar trebui să verse lacrimi de regret.” Așa spunea ea înainte de a muri. Ragna Riegel se afla în fața lui, animată de o hotărâre de oțel. Oare avea să verse lacrimi de regret, în cele din urmă?

Capitolul 2

Lucra la Europris de mulți ani. Niciunul dintre colegi nu o cunoscuse dinainte de operație și nu știau la ce să se aștepte atunci când deschisese gura prima dată. Aha, așa deci, au zis ei și au încercat să o ajute. Uneori se ocupa de casă, alteori lucra în depozit. Acolo deschidea cutii cu un cutter ascuțit, apoi ducea marfa în magazin, într-un cărucior, aplica etichetele cu prețul și așeza obiectele pe rafturi. Dacă venea vreun client să o întrebe ceva, ea răspundea cu un zâmbet și apoi, fără vreun cuvânt, se ducea la raft, arăta spre lucrul cu pricina și le făcea un semn prietenos din cap. Zâmbetul era arma ei, forma de autoapărare. Dacă trebuia să răspundă la o întrebare, șoptea cât putea de tare și apoi ducea un deget la buze, dorind să arate că avea o deficiență de vorbire. De obicei, clienții încuviințau politicos și se grăbeau să plece. Erau destui clienți fideli care înțeleseseră situația. Câțiva dintre colegii Ragnei erau cam de aceeași vârstă, iar ea se bucura. Nu se înțelegea la fel de bine cu cei mai tineri, căci o făceau să se simtă nesigură. Nu le cunoștea lumea și nu prea le pricepea limba. Îi scăpa sensul amestecului de cuvinte și abrevieri ciudate, adesea în engleză. Unul dintre colegii ei, Lars, care era mult mai tânăr, îi spunea Ragnarokk, și asta-i plăcea. Îi plăcea și că el nu se temea că o jignește, nu-și măsura cuvintele, iar uneori îi răspundea unei șoapte prin „Să nu îndrăznești să țipi la mine!”

Apoi izbucneau amândoi în râs. Lars hohotea și ea râdea pe tăcute, ca un câine care gâfâie. Le dăduse voie colegilor, cumva, să o tachineze. Însă asta nu era valabil și pentru cei din exterior, pentru străini. Ea nu avea voce și, prin urmare, era cu atât mai

interesată de vocile altora. Dacă ar fi știut cât de multe dezvăluiau de fiecare dată când deschideau gura! Unii se ascundeau îndărătul unui zid de zgomote ascuțite, alții mormăiau neinteligibil. Unii aproape își cântau propozițiile melodioase, în vreme ce glasurele altora erau lipsite de expresie și de intonație. În sfârșit, mai erau și cei care urlau și țipau după atenție.

Lucra în ture. De la zece la cinci sau de la unu la opt. I se potrivea. Locuia singură în casa de pe Kerkelina și nu avea grija nimănui. Singurătatea o făcea vulnerabilă, dar îi dădea și o senzație de libertate și de control. Venea și pleca după bunul plac, n-o aștepta nimeni, nu îi puneă nimeni întrebări. Se gândea însă în fiecare zi la Rikard Josef, era bucuroasă că trecuse prin experiența de a avea un copil și că, astfel, putea lua parte la eternele discuții despre copii ale colegilor.

Ea nu avea însă mare lucru de spus despre fiul ei. Puținul pe care-l știa îl dezvăluise deja cu multă vreme în urmă, dar era bucuroasă când li-l putea repeta. Uneori mai înfrumuseța și mai exagera lucrurile. Într-un fel, era mândră de el, chiar dacă nu țineau legătura. Nicio scrisoare, niciun telefon, nicio vizită. Doar felicitarea obișnuită de Crăciun și, uneori, de ziua ei, în 17 iunie. O dată promise o vedere din Pattaya, unde era în vacanță. Era singur, se gândise ea, fiindcă nu pomenea de altcineva. Dar era mulțumită să le spună colegilor că el se ocupa de un hotel din Berlin, numit *Dormero*, care avea cinci stele pe TripAdvisor. Nu fusese niciodată acolo – fiindcă nu o invitase –, dar văzuse poze pe internet. Adesea, când îi era dor de el, își putea petrece o seară întreagă visând cu ochii deschiși, în timp ce privea fotografiile cu saloanele, apartamentele și restaurantele de la *Dormero*. Holul mare de la recepție, cu candelabre, barul cu fotolii adânci. Cel mai mare vis al ei era să se urce într-un avion cu destinația Berlin și să fie așteptată de fiul ei la *Sosiri*, apoi să fie dusă în centru, poate într-un Mercedes masiv, și să i se arate rezultatele muncii lui. Să mănânce